ايبىندى 70 جىل كۇرەسكە تولى جاڭا ئداۋىر

جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى شاڭىراعى

جاڭا جۇڭگونىڭ داڭقتى جىلدارى

1955 - جىلى 10 - ايدىڭ 1 - كۇنى جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاننان كەيىن قۇرىلعان تۇڭعىش ولكە دارەجەلى ۇلتتىق اۆتونومياليا جەر — شينجياڭ ۇيعۇر اۆتونومياليا رايونىنىڭ قۇرىلعاندىعى جارىيالاندى. 1965 - جىلعا دەيىن، جاڭا جۇڭگو قۇرىلىۋدان بۇرىن قۇرىلعان شىڭعۇل اۆتونومياليا رايونىن قوسقاندا، ەلىمىز جيىنى 5 ۇلتتىق اۆتونومياليا رايون قۇردى.

ءبىر تۇتاس رەسپۇبليكا جۇلگەسىندە ۇلتتىق وڭىرلىك اۆتونوميا ءتۇزىمىن اتقارۋ — جاڭا جۇڭگونىڭ نەگىزگى ساياسي ءتۇزىمى. «جۇڭگو حالىق ساياسي كەڭەسىنىڭ ورتاق گاڭلىعى»ن جازعان كەزدە، ەلىمىزدە حانزۋ ۇلتىنىڭ حالىق سانىنىڭ باسىم كوپ بولۋىن ەسەپتەندىگىن، ۇلتتاردا "ۇلكەن جاقتان ارالاس قونىستانۋ، شاعىن جاقتان شوعىرلى قونىستانۋ" داي ەرەكشەلىك كورىلگەندىگىن ويلاستىرىپ، جۇڭگو كومۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى ەلىمىزدە ۇلتتىق وڭىرلىك اۆتونوميا ءتۇزىمىن اتقارۋدى ۇيعاردى.

«ورتاق گاڭلىعى»دا مىنالار ايقىن بەلگىلەنگەن: "جۇڭحۋا حالىق رەسپۇبليكاسى اۆماعىندا ءار ۇلتتىڭ تۇڭعىلدەي تەرەزەسى تەڭ، ىنتىماقتاسىپ، ءبىر - بىرىنە قارايلاسادى... جۇڭحۋا حالىق رەسپۇبليكاسىن ۇلتتاردىڭ تاتۋ ءوتىپ، سەلبەسەتىن ۇلى شاڭىراعىنا اينالدىرۋ كەرەك"، "از ۇلتتار شوعىرلى قونىستانعان وڭىرلەردە ۇلتتاردىڭ وڭىرلىك اۆتونومياسىن اتقارۋ كەرەك، ۇلتتاردىڭ شوعىرلى قونىستانعان جان سانىنىڭ از - كوپتىگىنە جانە اۆماعىنىڭ ۇلكەن - كىشىلىگىنە ساي، جەكە - جەكە ءار ءتۇرلى ۇلتتىق اۆتونوميا ورگانىن قۇرۋ كەرەك". 1952 - جىلى 2 - ايدا جىلى - ۋ - يۋان «جۇڭحۋا حالىق رەسپۇبليكاسىنىڭ ۇلتتىق وڭىرلىك اۆتونوميا اتقارۋ گاڭلىعى»ن ماقۇلداپ، ۇلتتىق اۆتونوميالى جەر قۇرۋ، سوندای - اق اكىمشىلىك ورنى جوننىندە بەلگىلەمە جاسادى.

ۇلتتىق وڭىرلىك اۆتونوميا ءتۇزىمى مەن ءىس جۇزىندەككە ۇيلەسەتىن كەمەلدى ۇلت ساياساتىنىڭ اتقارىلۋى كوشپەندى از ۇلتتاردىڭ وتىرىقتانىپ، ورىكەنيەتتى، باقتىلى تۇرمىس كەشىرۋدىنە شارت - جاعداي ازىرلەدى. اتا - بابالارىنان تارتىپ اڭشىلىقپەن شۇعىلدانعان وروچوندار وتىرىقتانۋ ورنىن قۇرىپ، شات مەرەيمەن جاڭا ۇيگە كوشپ كەردى. ۇزاق ۋاقىت نۋ ورماندى باسپانا ەتىپ، حايۋاناتاردىڭ تەرىسىمەن ءتانىن جاۋىپ، جابايى جەمىسپەن قورەكتەنۋدەي ازاپتى تۇرمىس كەشىرگەن كۇسۇڭدەر قالىڭ ورماننان شىعىپ، وتىرىقتاندى.

از ۇلت كادرلارىن باۋلۋ ءۇشىن جىلى - ۋ - يۋان 1950 - جىلى 11 - ايدا «از ۇلت كادرلارىن باۋلۋ سىناق جوباسىن» جانە «ورتالىق ۇلتتار شۇەيۋانىن قۇرۋ سىناق جوباسىن» ماقۇلدادى. 1951 - جىلى 6 - ايدىڭ 11 - كۇنى ورتالىق ۇلتتار شۇەيۋانى رەسمي وقۋ باستادى، جەر - جەردەن دە ۇلتتار شۇەيۋانى قۇرىلدى. از ۇلت كادرلارى ءار دارەجەلى باسشىلىق قىزمەت ورىندارىنا ۇزبەي كوتەرىلدى. پارتيا مەن ۇكىمەتتىڭ قۇلشىنۋىندا، تەڭ، ىنتىماقتى، قاراسمدى، جاراسمدى جاڭاشا ۇلت قاتىناسى قالىپتاسىپ، ۇلتتىق وڭىرلەردىڭ قوعامى، ەكونوميكاسى، مادەنيەتى وراسان زور دارەجەدە العا باستى.

(شىنحۋا اگەنتتىگىنىڭ 9 - ايدىڭ 13 - كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى)

سوتسيالىستىك وزگەرىس جاساۋدىڭ ورىندالۋى

جاڭا جۇڭگونىڭ داڭقتى جىلدارى

1956 - جىلى 1 - ايدىڭ 15 - كۇنى بەيجىڭدەگى ءار سالادان 200 مىڭنان استام ادام تيان - انمىن الاڭىندا سوتسيالىستىك وزگەرىس جاساۋدىڭ جەڭىسىن قۇتتىقتاۋ بىرىككەن ساۋىق جينالىسىن وتكىزدى. ماۋ زىدۇڭ مەن ورتالقتاعى باسقا دا باسشى جولداستار جينالىسقا قاتىناستى. بەيجىڭ قالاسىنىڭ باستىعى پىڭ جىن جينالىستا: استانامىز سوتسيالىستىك قوعامعا ءوتتى، - دەپ جاريالادى. جۇڭگونىڭ جەر - جەرىندە الۋان ءتۇستى شامدار جايناپ، بارابان ۇندەرى اسپاندا جاڭعىرتىپ، سوتسيالىستىك وزگەرىس جاساۋدىڭ جەڭىسىپەن ورىندالعاندىعىن قۇتتىقتادى.

سوتسيالىزم جولىمەن ءجۇرۋ — جۇڭگو حالقىنىڭ تاريحي تالعامى. 1953 - جىلى جۇڭگو كومۋنيستىك پارتياسى ورتالىق كوميتەتى وتپەلى داۋىردەگى باس لۇشياندى رەسمي تۇردە ورتاعا قويدى. باس لۇشياننىڭ جەتەكشىلىگىندە سوتسيالىستىك وزگەرىس جاساۋ جۇرگىزىلە باستادى. اۋىل شارۋاشىلىعى بىردەي سەرىكتەسۋ گرۋپپاسى، باستاۋىش دارەجەلى اۋىل شارۋاشىلىق ءوندىرىسى سەلبەستىك كووپەراتيۋى، جوعارى دارەجەلى اۋىل شارۋاشىلىق ءوندىرىسى سەلبەستىك كووپەراتيۋى سياقتى بىرنەشە ساتىنى باستان كەشتى؛ قولونەركاسىبى بىردەي ءوندىرىس سەلبەستىگى شاعىن گرۋپپاسى، قولونەركاسىبى قامداۋ - ساتۋ سەلبەستىك كووپەراتيۋى، قولونەركاسىبى ءوندىرىس سەلبەستىك كووپەراتيۋى سياقتى بىرنەشە ساتىنى باستان كەشتى؛ كاپيتالىستىك ونەركاسىپ - ساۋدا سالاسى جالپى جاقتان تومەن دارەجەلى مەملەكەت كاپيتالىزمى فورماسىنان (ءبىر تۇتاس ساتىپ الۋ، كوتەرە الىپ ساتۋ، زاتتىي مانەرلەۋ، تاپسىرىس بەرۋ) جوعارى دارەجەلى مەملەكەت كاپيتالىزمى فورماسىنا قاراي (ۇكىمەت پەن جەكە بىرىڭعاي باسقارۋ) دامۋعا دەيىنگى بارىستى باسىپ ءوتتى.

سوتسيالىستىك وزگەرىس جاساۋ بارىسىندا جانە ورىندالعاننان كەيىن، مەملەكەت دەڭگەيىندەگى - كەيىندەگى "پايدانى تورتكە ءبولۋ" جانە تۇراقتى ءوسىم تولەۋ ءتاسىلىن بەيبىت تولەم بەرۋدىڭ بودداۋى ەتىپ، جەكە ساۋدا - ونەركاسىپشىلەرگە 3 ميلليارد يۋاننان استام اقشا تولەدى، بۇل ولاردىڭ اسلىگى مال - مۇلكىنىڭ جالپى سوماسىنان اسىپ كەتتى. بۇل ءادىس ۇلتتىق بۇرجۇازيانىڭ قولداۋىنا يە بولدى.

1956 - جىلدىڭ سوڭىندا، سەلبەستىك كووپەراتيۋىنە مۇشە بولعان شارۋا وتباسىلارى بۇكىل ەلدەگى شارۋا وتباسىلارى جالپى سانىنىڭ 96.3%ىن يەلەدى؛ سەلبەستىك كووپەراتيۋىنە قاتىناسقان قولونەركاسىپشىلەر جالپى قولونەركاسىپشىلەردىڭ 91.7%ىن يەلەدى؛ بۇكىل ەلدەگى جەكەشە ونەركاسىپشىلەر سانىنىڭ 99%ى، جەكەشە ساۋداگەرلەر سانىنىڭ 82.2%ى جەكە - جەكە ۇكىمەت پەن جەكە بىرلەسىپ تيجارات جۇرگىزۋ نەمەسە سەلبەستىك كووپەراتيۋ جولىنا ءتۇستى. وسىلايشا، جۇڭگونىڭ اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ، قولونەركاسىبىنىڭ، كاپيتالىستىك ونەركاسىپ - ساۋدا سالاسىنىڭ وزگەرىس جاساۋى نەگىزىنەن ورىندالدى.

ءوندىرىس قۇرال - جابدىقتارىن جالپىلىق مەنشىكتەنۋ مۇلدەم باسىمدىق العان جاڭا بازىستىق ورناتىلۋىنا ىلەسە، سوتسيالىستىك ەكونوميكالىق ءتۇزىلىس، ساياسي ءتۇزىلىس، وقۋ - اعارتۋ، عىلىم، مادەنيەت ءتۇزىلىسى نەگىزىنەن قالىپتاستى. سوتسيالىستىك نەگىزگى ءتۇزىمنىڭ ورناتىلۋى قازىرگى زامانعى جۇڭگونىڭ بارلىق دامۋىنا، العا باسۋىنا تۇزىمدىك نەگىز قالادى.

(شىنحۋا اگەنتتىگىنىڭ 9 - ايدىڭ 14 - كۇنى بەيجىڭنەن بەرگەن حابارى)

اۆتونوميالى رايون رايونعا قاراستى جوعارى مەكتەپ پارتكومدارىنىڭ نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەدە تۇلعالىق جاۋاپكەرشىلىكتى اتقارۋى جونىندە اڭگىمە ءماجىلىس اشتى

(باسى 1 - بەتتە)

باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ "اۋەلگى ماقساتتى ۇمىتپاۋ، بورىشى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسى جونىندەگى ءبىر قىدىرۋ ماڭىزدى نۇسقاۋلارىنىڭ رۋحىن ىشكەرىلەي دايەكتىلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ جالپى جوباسىن، اسىرەسە، قوعام ورنىقتىلىعى مەن بايساندى تىنىشتىق باس نسانىنا دايەكتىلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، اۆتونومياليا رايوندىق پارتكومىنىڭ ورنالاستىرۋلارى، تالاپتارى بويىنشا تۇلعالىق جاۋاپكەرشىلىكتى تياناقتاندىرىپ، دەن قويا جوسپارلاپ، ورنالاستىرىپ، جوعارى مەكتەپتەردىڭ "اۋەلگى ماقساتتى ۇمىتپاۋ، بورىشى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىندە ناقتى ونىمدىلىكتەرگە قول جەتكىزۋدىڭ تىڭعىلىقتى ىلگەرىلەتۋدى باسا دارىپتەدى.

ءماجىلىس مىنالاردى اتاپ كورسەتتى: بۇكىل رايوندىعى ءار دارەجەلى، ءار ءتۇرلى مەكتەپتەردە، اسىرەسە ، جوعارى مەكتەپتەردە نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى ويداعداي ورىستەتۋ پارتيانىڭ جاسامپاز نازارياسىمەن ءار ۇلت كادرلارىنىڭ، وقىتۋشىلارىنىڭ، وقۋشىلارىنىڭ وي - سانىنا قارۋلاندىرۋعا قاتىستى، دۇرىس مەكتەپ باسقارۋ بەتالىسىنا تاباندى بولۋعا قاتىستى، پارتيانىڭ وقۋ - اعارتۋ ىستەرىنە جاپىپاي باسشىلىعىنا تاباندى بولۋعا جانە ونى كۇشەيتۋگە قاتىستى، حالقىنىڭ رازى وقۋ - اعارتۋ جۇرگىزۋگە قاتىستى بولىپ، ەرەكشە كەلەلى ماڭىزعا يە. جوعارى مەكتەپ پارتكومدارى جاۋاپكەرشىلىك سەزىم مەن بورىشتىلىق سەزىمدى كۇشەيتىپ، تۇلعالىق جاۋاپكەرشىلىكتى شىنايى اتقارىپ، پارتيالى كادرلاردىڭ، اسىرەسە، باسشى كادرلاردىڭ شي جينپيڭنىڭ جاڭا ءداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسىن ىشكەرىلەي ۇيرەنۋىن، دايەكتەندىرۋىن ىلگەرىلەتپە، ادال، كىرشىكسىز، جاۋاپكەرشىلىك ارقالايتىن ساياسي قاسيەتتى شىڭداپ، "ءتورت تانىم"دى كۇشەيتىپ، "ءتورت سەنىم"دى بەكەمدەپ، "ەكىنشى قورعاۋ"دى ورىندايدى، پارتيا ءۇشىن ادام تاربيەلەۋ، ەمىلەكەت ءۇشىن دارىندى باۋلۋ بورىشىن اناعۇرلىم ويداعداي ارقالاۋ كەرەك.

ءماجىلىس مىنالاردى باسا دارىپتەدى: نازاردى نەگىزگى جەلىگە شوعىرلاندىرۋعا تاباندى بولىپ، "اۋەلگى ماقساتتان اينىماۋ، بورىش ارقالاۋ، پارىزدى تابۋ، تياناقتاندىرۋدى يگەرۋ" جالپى تالابىن جان - جاقتى تياناقتاندىرىپ، شي جينپيڭنىڭ جاڭا ءداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسىن ىشكەرىلەي ۇيرەنۋىدى، دايەكتەندىرۋدى باستان - اياق ساباقتاستىرىپ، ءبىر تۇتاس جوسپارلاپ، تەڭ ءمان بەرۋگە، ۇشتاسا، بىرلەسە قيمىلداۋدى كۇشەيتۋگە تاباندى بولۋ كەرەك. ۇيرەنۋ تاربيەسىن ورىستەتۋدە نازاردى يدەيانىڭ تۇڭكىرىندەگى ماسەلەنى شەشۋگە شوعىرلاندىرىپ، قين ماسەلەلەردى شەشۋدىڭ ناقتى شارالارىن تەكسەرىپ - زەرتتەپ العا قويۋ، ماسەلەلەردى قاداعالاۋدا ادامدى، ءىستى، يدەيانى كورۋ، رەتتەۋ - تۇزەتۋدى تياناقتاندىرۋ - دى قاتاڭ، ناقتى، سوڭىنا دەيىن يگەرۋ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ تەرەڭدەۋىن، ناقتىلانۋىن بار كۇشپەن ىلگەرىلەتۋ كەرەك. جوعارى مەكتەپ باسشىلىق القاسى مەن اۋدان، باسقارما دارەجەلەرىنەن جوعارى باسشى كادرلار سىندى وسى ءتۇيىندى كورنەكتىلەندىرىپ، ماسەلەنى باعدار ەتۋدى جانە امالىتاتتان وتكىزۋدى باعدار ەتۋدى كورنەكتىلەندىرىپ، فورماشىلدىقتى، تورەشىلدىكتى باتىل تەجەۋ، ءۇستى - ۇستىنە قاباتتاسىپ، كادرلار، وقتۋشى - وقۋشىلار، ءار ۇلت بۇقاراسى نازار اۋدارىپ، ءۇمىت ەتىپ وتىرعان ماڭىزدى دا كورنەكتى ماسەلەلەردى شەشۋدى كۇش سالا ىلگەرىلەتپە، بۇقارانىڭ رازىلىق دارەجەسى مەن تابىس سەزىمىن شىنايى كۇشەيتۋ كەرەك.

ءماجىلىس مىنالاردى باسا دارىپتەدى: جوعارى مەكتەپ پارتكوم شۇجيلەرى ءبىرىنشى جاۋاپتى ادام بولۋ جاۋاپكەرشىلىگىن شىن مانىندە اتقارىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى ماڭىزدى ورىنعا قويىپ، ءبىرىنشى شەپكە بارىپ، الدىڭعى شەپتە قولباسشىلىق ەتىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ ورنىقتى، ءنارتىپتى ىلگەرىلەۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ جەتىستىكتەرىن شىن مانىندە جۇڭگوشا سوتسيالىستىك جوعارى مەكتەپتى ويداعداي قۇرۋدىڭ معىم قوزعاۋشى كۇشىنە اينالدىرىپ، احلاق، اقىل - وي، دەنە، ەستەتيكا، ەڭبەك جاقتارىندا جان - جاقتى جەتىلگەن سوتسيالىزمنىڭ قۇرىلىسشىلارى مەن ءىزباسارلارىن قۇلشىنا باۋلۋ كەرەك.

چايحيان شايقاسىنداعى قاھارماندار توبى:
قارشا بوراعان وق بشىندە ءبىر ءوڭىردىڭ امانداعىن قورعادى

ۇلتتىڭ گۇلدەنۋى جولىندا. درجۇرەك قورىلدار شەجىرەسى

شىنحۋا اگەنتتىگىنىڭ 8 - ايدىڭ 31 - كۇنى شىنياڭنان بەرگەن حابارى (ءتىلشى لي جىك). تەەلىڭ قالاسىنىڭ لۇڭشوۋشانى، 6 قاھارمان ساقشى وسى ارادا ۇزاق ۇيقىدا جاتىر. بۇل اراعا ازا بىلدىرۋگە كەلگەن ادامدار ولاردىڭ حيكايالارىن اڭگىمە ەتەدى، ول جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاننان كەيىنگى كولەمى ەڭ زور، ەرەكشە سۇراپىل بولعان ساقشىلار مەن قاراقشىلار اراسىنداعى ءبىر رەتكى اتىس — چايحيان شايقاسىندا تۇلعان جان تۇرشىگەرلىك شايقاس جانە بەرىلگەن قۇربانداندى.

40 جىلدىڭ الدىندا، ليا ۇنيڭ ولكەسى تەەلىڭ قالاسى چايحيان قىستاعى 102 - مەملەكەت جولىنىڭ بويىندا، تەەلىڭ قالالىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى ناگان، پۇلەمەد، گرانىتتان پايدالانىپ ءارى تانكىنىڭ كومەگىندە 2 قانىپەزەر قاراقشىنى اتىپ ءولتىرىپ، ءبىر ءوڭىردىڭ امانداعىن قورعادى. شايقاس بارىسىندا 5 حالىق ساقشىسى جانە ءبىر سوت ساقشىسى ەرلىكپەن قۇربان بولدى.

1979 - جىلى 7 - ايدىڭ 14 - كۇنى ليا ۇنيڭ ولكەلىك قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسىنىڭ حابارلاندىرۋىنا نەگىزدەلگەندە، قولىنا قارۋ الىپ ادام ولتىرگەن كۇماندى 2 ەر، ءبىر ايەل 2 اۆتوماتتى ملتىق، 5000 وق الىپ، ادام ولتىرگەننەن كەيىن، تەەلىڭ وڭىرىنە جاسىرىن قاشىپ بارعان. تەەلىڭ ساقشى جاعى دەرەۋ ساقشى كۇشىن ۇيىمداستىرىپ، ولاردى توسقاۋىلداۋعا، ۇستاۋعا بار كۇشىن سالادى، ساقشى جاق جيىنى 5 قۇرىپ ۇستاۋ گرۋپپاسىن ۇيىمداستىرىپ، جەكە - جەكە ءتۇيىندى ورىندا توسقاۋىلداۋعا اتتانادى. سونەمەن بىرگە، تەەلىڭ، كايىۋان، چاڭتۇ سياقتى اۋدانداردىڭ قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەلەرى دە پويەز بەكەتى مەن قاتىناس ءتۇيىندى جولدارىن تەز ارادا مەڭگەرەدى.

سول كۇنى تۇستەن بۇرىن ساعات 9 دا، ايماقتىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسىنىڭ قولباسشىلىق شتابى ماڭىزدى مالىمەت تاپسىرىپ الادى، تەەلىڭ اۋدانى پىڭشياڭباۋ كومەۋناسى دىيۇنسو ۇلكەن اترەتى نسانانىڭ دەرەگىن بايقادى، قولباسشى قۇرىپ ۇستاۋ گرۋپپاسىن باستاپ دەرەۋ دىيۇنسو ۇلكەن اترەتىنە جىنالادى ءارى قوسندى 2 باعىنتا بولەدى، ءبىر باعىنتاعىلار چايحيان قىستاعىنا كىرىپ وتباسىلارىن ارالاپ ءتىنتۇ جۇرگىزەدى، تاعى ءبىر باعىنتاعىلار حادا تاس جولىن بويلاپ قۇعىن سالادى. قۇعىن سالعان حالىق ساقشىلارى تاس جولدىڭ بويىنان كۇماندىلاردى تەكسەرگەن كەزدە، ولاردىڭ ارانداعى كۇماندى ايەلدى بايقايدى ءارى ونى ءساتتى ۇستايدى. قولباسشى ءبىر گرۋپپانى كۇماندى ايەلدى تەرگەۋگە الۋعا، وزگە ساقشى كۇشىن تاس جولدىڭ، تەمىر جولدىڭ ەكى جاعىن بويلاپ ءتىنتۇ جۇرگىزۋگە ورنالاستىرىپ، كۇماندى 2 ەردىڭ تەمىر جولدان ءوتىپ، ەگىندىككە كىرىپ ارى قاراي قاشىپ كەتۋىنىڭ الدىن الادى.

ساعات 9 دان 30 مينۋت وتكەندە، تەەلىڭ ايماقتىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسى 4 - باسقارماسىنىڭ ورىنباسار باستىعى جۋ دىجۇن قۇرىپ ۇستاۋ گرۋپپاسىن باستاپ، تاس جولدىڭ شىعىس جاعىندا جولدى بويلاعان ورمان ارانسىن تىنتە العا ىلگەرىلەگەن كەزدە، كۇماندى 2 ەر كەنەت انادايدا جەردەگى قالىڭ اق ۇيەڭگى اعاشى ارانسىنان اتىپ تۇرىپ، اۆتوماتتى ملتىقپەن الاسۇرا وق جاۋدىرادى.

كۇماندىلاردىڭ ءول اسكەري جاتتىعۋ تاجىربيەسى جانە قاراۋىلعا الۋ ونەرى بولعاندىقتان، 2 اۆتوماتتى ملتىقتىڭ سۇراپىل وت كۇشىنەن وق قارشا بوراپ، نىسانانا ىلىنگەن ساقشىلار وققا جىعىلادى. قوسندى باستاپ الدا كەلە جاتقان جۋ دىجۇن تاباندا اۋىر جارالانادى، سوندا دا ناگاننىڭ دەرەۋ سۇرىپ الىپ جەرگە جاتا قالىپ قايتارما سوققى بەرگەندە، تاعى باسىنا وق ءتىپىپ، سول مايدانداعى ەرلىكپەن قۇربان بولادى. سايباسي باسقارمانىڭ ورنىباسار مەڭگەرۋشىسى شۇي جينفا قىلمىستىلاردى بايقاعان زامان، جاۋىنگەر سەرىكتەرىن قورعاپ جەرگە جاتقىزادى ءارى ملتىعىن كەزەپ قايتارما سوققى بەرەدى، بوراعان وق ءتىپىپ، اۋىر جارالانىپ جەرگە جىعىلادى. تاس جولدىڭ شىعىس جاعىندا ءتىنتۇ جۇرگىزگەن بارلاۋشى ۇاڭ شۇبوعا قىلمىستىلاردىڭ جاۋدىرعان وعى ءتىپىپ، تاس جولعا جىعىلادى.

ءتورت توڭىرەكتەن ءتىنتۇ جۇرگىزگەن ساقشىلار ملتىق داۋىسىن ەستي سالا جينالىپ كەلىپ، قارسى جاقتىڭ وت كۇشى باسىم جاعدايدا، 2 قارۋلى كۇماندىنىڭ جولدىڭ ەكى بويىندا تىرەسەدى ءارى قاراپايىم الدىڭعى شەپ بەكىنىسىن قۇرىپ، سىرتقى جاقتان قورشاۋعا الۋ شەڭبەرىن قۇرادى. جاۋىمەن نەبارى 20 — 30 مەتر ارالىقتاعى قارسىلاسۋ شايقاسىندا، ساقشى جاق گرۋپپاعا ءبولىنىپ ءبىرىن - ءبىرى قورعاپ، كۇماندىلارعا وق جاۋدىرادى. 2 كۇماندى ادام كوزگە وڭاي تۇسپەيتىن اق ۇيەڭگىنىڭ ارا‌سىنا جاسىرىنىپ، يەلەگەن جەر جاعدايى ءتىيىمدى بولعاندىقتان، جاۋلار كومەسكىدە، ساقشىلار كورنەۋدە قالادى دا، ناگانمەن اتقىلاۋدان ناتيجە شىعۋى قيىنعا سوعادى، قولباسشىلىق شتاپ اسكەري بولىمشە رايوننان دەرەۋ 2 ساندىق گرانات الدىرادى. ساقشى جاق ءبىر جاعىنان، ناگانمەن نىساناعا السا، ەندى ءبىر جاعىنان، گرانات لاقتىرىپ، باستارىن كوتەرتپەيدى.

ايماقتىق قوعام حاۋىپسىزدىگى مەكەمەسىنىڭ ساقشى ءىتىن جاتتىقتىرۋشىسى لي چاڭحۋا جەر باۋىرلاي جاۋعا قارسى الدىڭعى شەپكە وق - ءدارى جەتكىزەدى. لي چاڭحۋا قولىن كوتەرىپ گرانات لاقتىرا بەرگەندە، باقتىقا قارسى، قارسى جاقتىڭ وعى ءتىپىپ، قىزىل قان شىندە ەرلىكپەن قۇربان بولادى. قوعام حاۋىپسىزدىگىنىڭ حات - حابار قابىلداۋشىسى شاڭ چي وسىدان ءبىر جىلدىڭ الدىندا اسكەردەن بوساعان جاۋىنگەر بولاتىن، ول دىسلعان اسكەري قابىلەتىنە سۇيەنىپ، ەڭ الدىعا اتويلاپ شىعىپ، قارسى جاقتىڭ وت كۇشىن تەجەپ، جاۋىنگەر سەرىكتەرىن قورعاۋ ءۇشىن گرانات لاقتىرعان ساتتە، باسىنا وق ءتىپىپ، الدىڭعى شەپتەگى شەپتەگى بەكىنىستە قۇربان بولادى. ايماقتىق سوت مەكەمەسىنىڭ ساقشىسى شان شيڭجۇڭ جولدان ءوتىپ بارا جاتىپ ساقشىلار مەن قاراقشىلاردىڭ اتىسىپ جاتقانىن ەستىپ، كاسپىتىك جاۋاپكەرشىلىك سەزىمىمەن شايقاسقا وزدىگىنەن ارالاسىپ، باقتىقا قارسى، قارسى جاقتىڭ وعى بەلىنەن تيەدى، شىيپاحانا‌عا جەتكىزىلىپ شۇعىل قۇتقارۋدان كەيىن، جاراقاتى سالماقتى بولعاندىقتان قۇربان بولادى. ال قورعاپ ءتۇسىرىلىپ شۇعىل قۇتقارۋ جۇرگىزىلگەن شۇي جينفا دا جاراقاتى سالماقتى بولعاندىقتان قىمباتتى ومىرىنەن ايرىلادى.

قىسقا دا قيان - كەسكى كەزدەسۋ شايقاسىندا 5 حالىق ساقشىسى، ءبىر سوت ساقشىسى وققا جىعىلادى. ءتىپتى دە كوپ ءولىم - ءجىتىم بولۋدان ساقتانۋ ءۇشىن، جوعارى دارەجەلى باسشىلاردىڭ ماقۇلداۋىمەن، ۋاقىتشا قولباسشىلىق شتاپ تانكى كومەگىن جىبەرۋدى ۇسىنىدى. تۇستەن كەيىن ساعات 4 مولشەرىندە، ساقشى جاقتىڭ سۇراپىل وت كۇشىنىڭ شابۋىلىندا، كۇماندى لىڭ xx حاۋىپكە قاراماي، جان ۇشىرتا تاس جولعا شىعىپ ملتىعىنان وق جاۋدىرادى ءارى قاشىپ كەتۋدىڭ قامىنا كىرىسەدى، ساقشىلاردىڭ باسىرمالاتا وق جاۋدىرۋىندا تاباندا وققا ۇشادى. ەندى ءبىر كۇماندى شۇي xx ەڭ سوڭعى ارپالىسقا تۇسكەن ساتىندە گرانات ءتىپىپ ولەدى. جاڭا جۇڭگونىڭ قوعام حاۋىپسىزدىگى تاريحىندا وسى ەڭ سۇراپىل بولعان ساقشىلار مەن قاراقشىلار اراسىندا اتىس ەڭ سوڭىندا ساقشىلاردىڭ جەڭىسىمەن ايالداۋىمەن قۇربان بولعان 6 قاھارمان ارتىنا وسيەت قالدىرۋعا دا ۇلگىرە المايدى.

وسى رەتكى شايقاستا قۇربان بولعان 5 حالىق ساقشىسىنا، ءبىر سوت ساقشىسىنا سول كەزدەگى لياۋنيڭ ولكەلىك توڭكەرىستىك كوميتەتى توڭكەرىستىك قۇربان اتانعان بەرەدى، 1979 - جىلى 7 - ايدىڭ 24 - كۇنى قايعىلى ازا ءبىلدىرۋ جينالىسى وتكىزىلىپ، قۇرباندارىدىڭ سۇيەك كۇلى تەەلىڭ لۇڭشوۋشان توڭكەرىستىك قۇرباندار قابىرستانىنا قويىلادى.

چايحيان شايقاسىنداعى 5 قوعام حاۋىپسىزدىگى قۇربانىنىڭ وتباسى ۇرپاقتارى جان اشىرلارىنىڭ ىستىق قامىمەن بايانداعان داڭق پەن ارمانعا مۇراگەرلىك ەتىپ، ىلگەرىندى - كەيىنگى 18 ادام ءىزىن باسۋ، ەمتيحان بەرۋ، قوسىنان كاسپ اۋىستىرۋ سياقتى فورمالارمەن تەەلىڭ قوعام حاۋىپسىزدىگى قوسىننا كىردى. قۇربان شۇي جينفانىڭ جيەنى ۇلى بريتانيادان ماگيسترلىك عىلىمي اتانعان العاننان كەيىن، تاعى قوعام حاۋىپسىزدىگى قوسىننا ەمتيحان بەرىپ، تەەلىڭ قوعام حاۋىپسىزدىگىنىڭ ءبىرىنشى شەبىندە قىزمەت ىستەۋدە.